

PERUSTURVAKUNTAYHTYMÄ AKSELI

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS 2021

1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta

Perusturvakuntayhtymä Akselin vuosiksi 2017–2021 valittuun tarkastuslautakuntaan kuuluivat seuraavat varsinaiset jäsenet:

Mauri Halme	puheenjohtaja
Pasi Tasanen	varapuheenjohtaja
Hanne Lassila	jäsen
Sami Nikkilä	jäsen
Piia Pöllä	jäsen
Sari Rantanen	jäsen

Henkilökohtaiset varajäsenet vastaavassa järjestyksessä:

Jussi Sandberg
 Jari Olli
 Anna-Liisa Hyrsky-Heikkilä
 Ari Vuorio
 Päivi Koivisto
 Katri Lakkapää

Yhtymävaltuusto nimesi kuusi jäsentä tarkastuslautakunnan 18.8.2021. Jäsenet valittiin uudestaan kokouksessa 18.9.2021 ja toisen kerran 1.12.2021. Tarkastuslautakunnan jäsenet 1.12.2021 jälkeen.

Kirsi Järvi	puheenjohtaja
Pertti Veräjänkorva	varapuheenjohtaja
Jani Kauppila	jäsen
Tuula Mattila	jäsen
Päivi Tölli	jäsen
Mika Välimaa	jäsen

Henkilökohtaiset varajäsenet vastaavassa järjestyksessä:

Anita Karppinen
Mika Raukunen
Juhani Hannula
Merja Laamanen
Pirjo Vahala
Timo Lammila

Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii Jaana Ristimäki.

Kuntayhtymän tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy vastuullisena tilintarkastajana HT, JHT Kirsi Ehrlund ja avustavana tarkastajana tarkastaja Kaisa Huhtala.

Vanha tarkastuslautakunta kokoontui 4 kertaa tilikauden 2021 aikana. Uusi lautakunta ei kokoontunut kertaakaan vuoden 2021 aikana jäsen nimeämismuutoksista johtuen. Lautakunta kokoontui ensimmäisen kerran 26.1.2022. Tarkastuslautakunta on tutustunut perusturvakuntayhtymän toimintaan ja tilinpäätökseen 2021. Lautakunta on lisäksi seurannut perusturvakuntayhtymään kuuluvien yksikköjen toimintaa sekä kuullut kuntayhtymän johtajaa, palvelualuejohtajia ja muita viranhaltijoita.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon jälkeen on tullut voimaan 1.7.2021. Uudistuksen voimaantulon jälkeen on valmistelevat toimet hyvinvointialueelle siirtymiseksi alkaneet. Kuntayhtymän palvelutuotanto ja henkilöstö siirtyvät 1.1.2023 alkaen Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle, joten kuntayhtymän strategia ja palvelutasosuunnitelma on päivitetty koskemaan pelkästään vuotta 2022. Palveluiden kehittäminen on kuntayhtymässä nojannut valtakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon- ja maakuntauudistuksen valmistelutyön linjauksiin koko ajan.

Tarkastuslautakunnan arviointivuotta koskevat kokoukset:

Kokousaika ja -paikka	Kokouksen keskeiset asiat
13.1.2021 Teams-kokous	Ikäihmisten palvelulinja vuoden 2020 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen Kuntayhtymän toiminnallinen ja taloudellinen katsaus Tilintarkastajan väliraportointi -> siirtyi seuraavaan kokoukseen
31.3.2021 Teams-kokous	Vahvistusilmoituskirje tilintarkastajalle Tilinpäätös 31.12.2021 Arviointikertomus vuodelle 2021
16.6.2021 Teams -kokous	Tarjouspyyntö Perusturvakuntayhtymä Akselin hallinnon ja talouden tarkastuspalveluista tilintarkastusvuosille 2021–2022

11.8.2021 Teams- kokous	Tarjouspyyntö Perusturvakuntayhtymä Akselin hallinnon ja talouden tarkastuspalveluista tilintarkastusvuosille 2021–2022. Tilintarkastusyhteisön valinta tarjouskilpailun perusteella.
26.1.2022 Teams- kokous	Tarkastuslautakunnan ensimmäinen kokous ja käytännönasioista päättäminen. Kuntayhtymän asioiden esittely: perussopimus, organisaatio, kuntalaskutuksen perusteet. Kuntayhtymän toiminnallinen ja taloudellinen katsaus, tuloslaskelma 1–11/2021. Tarlan talousarvio 2022, jäsenten esteellisyydet, arviointisuunnitelma ja tilintarkastajan työohjelma.

Tarkastuslautakunta on seurannut tilikauden aikana taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista yhtymähallituksen esityslistojen ja pöytäkirjojen avulla.

Tiedot arviointikertomusta varten on saatu käyttäen tietolähteinä kuntayhtymän omia selvityksiä, suunnitelmia ja tilinpäätöstä sekä saatavilla olevia tilastoja.

2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Voimassa olevan kuntalain (410/2015) mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsemissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kuntayhtymän organisaatio jakautui vuonna 2021 neljään tulosalueeseen: hallinnon palvelut, lasten, nuorten ja perheiden palvelut, työikäisten palvelut sekä ikääntyneiden ja vammaisten palvelut. Tarkastuslautakunnan painopistealueena vuonna 2021 on ollut kuntayhtymän kaikkien neljän palveluiden tulosalueen toiminnan yleiskatsaus. Palvelualueiden palvelutasosuunnitelman toteutuminen ja toiminnan järjestäminen vuonna 2021. Lisäksi lautakunta on perehtynyt kuntayhtymän talouden seurantaan.

Palvelualueiden tavoitteiden toteutuminen

Hallinto

Kuntayhtymän uusi viranhaltijaorganisaatio on otettu käyttöön 1.1.2021. Talousarvion 2021 valmistelun aikana uutta organisaatiomallia ei oltu kokonaisuudessaan hyväksytty, joten talousarvio vuodelle 2021 on laadittu uudelleen ja hyväksytty 17.3.21 yhtymähallituksessa § 45 uuden organisaatiomallin mukaisiin tulosalueisiin, tulosyksiköihin ja toimintayksiköihin.

Myöskin kuntayhtymän hallintosääntö päivitettiin ja se hyväksyttiin jäsenkuntien valtuustoissa. Uusi hallintosääntö tuli voimaan 1.1.2021.

Perussopimus päivitettiin keväällä 2021. Kuntayhtymän oman yhtymävaltuuston perustaminen oli keskeisin muutos perussopimukseen. Uuden perussopimuksen voimaantulon myötä 1.8.2021 tuli kuntayhtymän hallintosäännössä määrätä kuntayhtymän eri viranomaisten toimivallan ja tehtävien jaosta uudelleen, sillä yhtymävaltuusto käyttää kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa, joten hallintosääntö päivitettiin uudelleen. Uusi hallintosääntö tuli voimaan valtuustokauden vaihtuessa 1.8.2021. Toteumaraportin 1–6 /2021 toteuman perusteella yhtymähallitus esitti elokuussa yhtymävaltuustolle määrärahamuutoksen jäsenkuntien maksuosuuksiin. Yhtymävaltuusto hyväksyi 8.9.2021 § 13 esitetyt muutokset.

Talousarviossa toiminnalliset tavoitteet: Kuntayhtymä tuottaa yhteistoiminta-alueella laadukkaat, kustannustehokkaat ja asukkaiden saatavilla olevat sote-palvelut. Sähköisillä palveluilla tuodaan palvelut lähemmäksi asiakasta sekä hyödynnetään viestinnän uusia keinoja. Osallistutaan aktiivisesti maakunnallisen SOTE-uudistuksen valmisteluun yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Hallinto saavutti suurimman osan sen palvelu- ja asiakastavoitteista mutta talouden tavoitteet eivät toteutuneet talousarvion 2021 mukaisesti.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Toiminta jakaantuu perhepalveluihin ja lapsiperheiden sosiaalipalveluihin. Palvelutoiminnoille on asetettu omat toiminnan tavoitteet.

Perhepalveluihin kuuluvat neuvolatoiminta (äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvola) neuvolan ennaltaehkäisevä perhetyö ja koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto. Toiminnan tavoitteena oli asiakkaiden hyvinvoinnin ja toimintakyvyn parantaminen yksilöllisesti ja asiakaslähtöisesti sekä asiakkaan osallisuuden lisääminen. Perheiden ennaltaehkäisevien terveyspalvelujen sisällölliset tavoitteet toteutuivat pääsääntöisesti. Sähköisten palveluiden käyttö on vakiintunutta ja pyritty kehittämään ottamalla käyttöön sähköinen ajanvaraus neuvolapalveluissa. Palveluiden määrälliset tavoitteet toteutuivat koronapandemiasta huolimatta.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluihin kuuluvat lapsiperheiden sosiaalityö, perheohjaus, lastensuojelu, perheneuvola-/perheneuvonta ja lapsiperheiden kotipalvelu. Lastenvalvontapalvelut on siirretty 1.3.2020 alkaen perheoikeudelliseen yksikköön, jonka palvelut tuottaa Turun kaupunki. Lapsiperhesosiaalityön ja lastensuojelun sosiaalityön tavoitteena on tukea ja ohjata asiakkaita elämän kriisitilanteissa ja pyrkiä vahvistamaan asiakkaiden omia voimavaroja. Asiakkaita pyritään tukemaan mahdollisemmin varhaisessa vaiheessa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Lapsiperhesosiaalityön palvelut ovat ennaltaehkäisevää ja perheiden vapaaehtoisuuteen perustuvia palveluita.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluiden toiminnan tavoitteiden painopistealueet olivat varhainen puuttuminen ja erityisongelmien nopea tunnistaminen, lapsen

tai nuoren sekä heidän perheidensä omien voimavarojen tukeminen sekä palvelujen järjestäminen tarpeen mukaisesti. Yhteistyön ja verkostotyön kehittäminen/laajentaminen koko alueella. Lastensuojelun sijaishuollossa painopiste laitoshuollosta perhehoitoon tilanteen sen salliessa. Ehkäistä asiakkaiden pitkäaikaista riippuvuutta lastensuojelun palveluista. Talouden painopisteenä on, että palvelut ovat vaikuttavia ja kustannustehokkaita.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluiden strategiset tavoitteet painopistealueita tukien olivat palveluiden painopisteen siirtäminen ennaltaehkäisevään ja varhaiseen tukeen ostopalvelujen käyttöä pienentämällä. Tavoitteeseen ei ole päästy koronapandemian ja väliaikaisen henkilöstövajeen vuoksi. Toisena erityisenä tavoitteena lastensuojelun tarpeessa olevan asiakkaiden tunnistaminen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja oikea-aikainen tuki. Yhteistyötä lisätty eri toimijoiden kanssa. Perheiden tilanne on koronapandemian vuoksi heikentynyt ja tämän vuoksi tavoitteisiin ostopalvelujen vähentämisen osalta ei ole päästy. Ostopalveluiden määrä on ylittänyt arvioidun. Perheiden palvelutarvetta on lisännyt koronapandemia, jälkihuollon ikämuutokset ja nuorten kasvava pahoinvointi.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden tulosalueen ulkoinen toimintatuottojen ja -menojen nettototeuma on -8,60 milj. euroa, mikä on 1,75 % vähemmän kuin muutettu talousarvio -8,64 milj. euroa. Asiakasmaksutuloja saatiin 35,54 % enemmän kuin talousarviossa. Ulkoiset toimintamenot toteutuivat muutettua talousarviota 3,10 % suurempana. Kulujen kasvu shl-palveluissa, lastensuojelulaitosten maksuissa ja jälkihuollon kustannuksissa.

Työikäisten palvelut

Työikäisten palvelut jakaantuvat avohoitopalveluihin, akuuttiosastoon ja aikuissosiaalityön palveluihin. Avohoitopalvelujen tehtävänä on tuottaa perusterveydenhuollon palveluja alueen kaikkien asukkaiden terveyden edistämiseksi, sairauksien ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi. Avohoitopalveluihin kuuluvat lääkäri- ja hoitajavastaanotot, terapiapalvelut (fysioterapia, puheterapia ja toimintaterapia) sekä suun terveydenhuolto.

Toiminta-ajatuksena on kuntaisten aseman muuttaminen terveystalouden käyttäjinä antamalla heille enemmän mahdollisuuksia ja välineitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, sairauksien hoitoon sekä terveystietojen hallintaan. Toiminnan tavoitteena on saada asiakas omaksumaan oman aktiivisen hoidon keinot elintapaneuvonnalla niin, että hän selviytyy omiin resursseihinsa nähden mahdollisimman pitkään työ – ja toimintakykyisenä sekä mahdollisimman omatoimisena omassa elinympäristössään. Avohoitopalveluiden toiminnan tavoitteiden painopistealueet ovat; hoitoon pääsy tavoitteiden mukaisesti, hoidon laadukkuus; digitalisaation lisääminen ja osaava henkilökunta, oikea-aikainen hoito ja terveyden edistäminen sekä elintapaneuvonta. Kustannustehokas toiminta ja kokonaiskustannusten hallinta.

Digitalisaation kehittäminen ja hyödyntäminen on ollut keskeinen kehittämisalue avohoitopalveluissa. Sähköinen ajanvaraus on otettu käyttöön fysioterapiassa ja koronarokotuksissa vuoden 2021 aikana. Sähköinen palautejärjestelmä on saatu käyttöön 6/2021 lähtien.

Hoitoon pääsyn aikatavoitteisiin ei ole päästy lääkärinvastaanoton osalta: ei-kiireelliset: tavoite < 3 viikkoa, pääsääntöisesti 1–4 viikkoa, keskiarvo 2 viikkoa. Hoitajalle pääsyn tavoite: ei-kiireelliset < 1 viikkoa toteutui. Fysioterapian hoitoon pääsy tavoite < 2 viikkoa toteutui mutta toimintaterapian ja puheterapian hoitoon pääsyajat eivät toteutuneet. Tavoite oli molemmissa < 3 kk mutta toteuma vaihteli 6–12 kk välillä. Suun terveydenhuollon osalta on päästy alle tavoitteen < 3 kk: hammaslääkäri 2,5–3,5 kk ja suuhygienisti < 3 viikkoa - 2kk (tavoite < 1,5 kk). Avopalveluiden ulkoisten menojen ylitys oli 18,77 %:lla 0,6 milj. euroa.

Akuuttiosastotoiminta sisältää akuuttisairaanhoidon, kuntoutusta ja eristyspotilainen hoitoa sekä saattohoitoa. Hoidon tavoitteena on asiakkaan yksilöllinen nopea, kuntouttava hoito ja kotiutus tai jatkohoitopaikkaan siirtyminen. Päivystyksestä ja erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon siirtyville potilaille pyritään järjestämään viiveetön pääsy akuuttiosastolle. Akuuttiosaston yhteydessä toimii kotisairaala, jonka tavoitteena on mahdollistaa potilasasiakkaan kotona oleminen sairaanhoidollisen hoidon aikana sekä vähentää hoitopäiviä akuuttiosastolla.

Toiminnan tavoitteena on hoitoon pääsy oikea-aikaisesti ja siirtopäiviä 0. Potilasasiakkaan palautteen systemaattinen kerääminen sekä jatkohoitopaikkaan siirtymisen odotuspäivien seuranta.

Erikoissairaanhoidon siirtoviivepäivien tavoite oli 0, toteutunut 193 pv (2020; 7 pv 2019: 15 pv 2018: 44 pv) lisämaksullista ja 119 pv (2020:31 pv 2019: 28 pv, 2018: 38 pv) normaalihintaisia. Siirtoviivemaksuja oli 312 pv, mikä on 274 pv enemmän (v.20 38 pv, v.19 43 kpl) kuin vuonna 2020. Tämä johtuu siitä, että osaston hoitopaikkoja on vähennetty ja se on aiheuttanut suurta kasvua jäsenkuntien siirtoviivepäivissä sekä lisännyt asiakaspalvelujen ostoa muilta kunnilta.

Kotisairaalan osalta asiakkaiden ja käyntien määrät ovat laskeneet vuodesta 2017 lähtien: asiakasmäärä pudonnut v. 2017 määrästä – 119 asiakasta (v. 20 + 8) ja käynnit v. 2017 määrästä -762 käyntiä (v.20 +111). Vuosi 2020 oli poikkeuksellinen koronapandemiasta johtuen.

Aikuissosiaalityö käsittää sosiaalityön, sosiaalisen työllistämisen ja kuntouttavan työtoiminnan, toimeentuloturvan sekä mielenterveys- ja päihdepalvelut. Toiminnan tavoitteena on entistä varhaisempi tuki ja sosiaalityön oikea aikaiset palvelut asiakkaille. Työttömien aktivointi- ja työllistämistoimenpiteiden yhdenmukaistaminen. Päihdekuntoutuspalvelujen järjestämiseksi luodaan prosessikuvaus ja selkeytetään henkilöstön vastuunjakoa palvelun myöntämisessä. Mielenterveystyössä pyritään turvaamaan nopea hoitoon pääsy akuuteissa elämäntilanteen kriiseissä.

Tavoitteena hoitoon pääsyajat kiireettömät alle 3 viikkoa ja kiireelliset alle 1 viikko. Kiireettömien hoitoon pääsy yli 6 viikkoa ja kiireellisten alle 1 viikko. Yritetty lisätä puhelinasiointia mutta puheluita 2722 kpl, joten takaisinsoitto ei ole toteutunut.

Työikäisten palveluiden tulosalueen ulkoinen nettototeuma on 13,25 milj.€, mikä on +16,79 % enemmän kuin muutettu talousarvio 12,26 milj.€. Asiaksmaksutuloja jäi saamatta yli 0,2 milj.€. Tuottojen vähentymiseen ja kulujen kasvuun vaikutti erityisesti koronapandemia sekä palvelujen ostojen kasvaminen.

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut

Ikääntyneiden ja vammaisten palveluihin sisältyy kotona asumista tukevat palvelut, asumispalvelut, vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto. Ennaltaehkäisevän vanhustyön tavoitteena on tarjota ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluita, terveystarkastuksia, testauksia ja kotikäyntejä huomioiden erityisesti riskiryhmät.

Kotihoito sisältää kotihoitopalvelun, kotisairaanhoidon ja tukipalvelut. Painopisteenä on kotihoidon asiakkaiden toimintakyvyn säilyminen ja parantaminen niin, että ikäihmiset voivat asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään.

STM:n laatusuositus on, että yli 75-vuotiaista 91–92 % asuu omassa kodissaan. Kotona asuvien osuus yli 75-vuotiaista on kasvanut vuoden aikana. Kotona asuvien osuus oli 92,2 % (v.20 91,1 %, v.19 89,9 %).

Kotihoidossa on siirrytty koneelliseen lääkkeenjakoön niiden asiakkaiden osalta, jotka soveltuvat koneelliseen lääkkeenjakoön. Lääkkeiden annosjakelu on toteutettu palvelusetelijärjestelmällä. Kotihoidossa on siirrytty käyttämään kauppakassipalvelua asiakkaiden kauppa-asioiden toteuttamisessa. Kotihoidossa on käytössä laaja-alainen toimintakykymittaristo RAIsoft.net

Ympäri vuorokautisen hoidon tavoitteena on tarjota iäkkäälle henkilölle pitkäaikaista hoitoa ja huolenpitoa ensisijaisesti tehostetussa palveluasumisessa. Pitkäaikainen hoito ja huolenpito toteutetaan laitoshoidona vain, kun siihen on lääketieteelliset perusteet tai asiakasturvallisuuteen tai potilasturvallisuuteen liittyvät perusteet (Vanhuspalvelulaki 14a §). Lisäksi tavoitteena on tarjota hoidon ja huolenpidon palveluja iäkkäille muistisairauksia sairastaville sekä palveluasumisena että laitoshoidona.

Yhtenä painopistealueena FCG:n selvityksen kehitystoimista on ollut laitoshoitopaikkojen vähentäminen. Laitoshoitopaikkoja oli purettu vuoden 2020 loppuun mennessä yhteensä 45 paikalla. Lizeliuskoti muuttui tehostetuksi palveluasumiseksi 1.10.2019 alkaen (-32 laitospaikkaa) ja Moisiokodin 13-paikkainen Alinen lakkautettiin 2.3.2020 alkaen. Laitoshoitopaikkojen määrän tavoitetasoksi vuodelle 2021 asetettiin 24 laitoshoidon paikkaa ja toteuma oli 24 laitoshoidon paikkaa Moisiokodissa, Tupala. Tehostetun palveluasumisen ostopalvelupaikkojen vähentäminen ympärivuorokautisessa hoidossa tavoitetasoksi oli määritetty 8 paikkaa. Tehostetun palveluasumisen ostopalvelupaikkojen toteuma v. 2021 oli 35+3 kotikuntalain mukaista sijoitusta ja veteraanit.

Asumispalvelujen ostot ylittyivät 0,77 milj. euroa taloussarviosta. Vastaavasti Ylisten ja Lepolan osastojen lakkautuksen johdosta säästöä syntyi 0,46 milj. euroa. Ostopalvelupaikkojen vähentäminen ei ole onnistunut odotetulla tavalla, koska lopetettujen Moisiokodin yksiköiden Ylisen ja Lepolan asukkaat sijoitettiin ostopalvelupaikkoihin osittain, koska kuntayhtymällä ei ollut omia paikkoja asumispalveluyksiköissään.

Ikäihmisten ja vammaispalveluiden ulkoiset toimintakulut olivat kaiken kaikkiaan muutettuun talousarvioon nähden 1,35 milj.€ (8,09 %) enemmän kuin muutetussa talousarviossa arvioitiin. palvelualueen ulkoisten toimintatuottojen ja -menojen netto ylittyi alkuperäisen talousarvioon nähden 1,98 milj. eurolla (9,37 %) ja muutettuun talousarvioon nähden 1,28 milj. eurolla. Kotihoidossa on kärsitty henkilöstöpulasta. Tästä johtuen kotihoidon palkkavaraja on säästynyt ja kotihoidon nettokustannukset alittuivat 0,20 milj. eurolla. Vastaavasti myös kotihoidon suoritteet alittivat tavoitteet. Omaishoidontuen palkkoihin myönnettiin lisämääräraha talousarviossa, koska tuen myöntämisen tarve kasvoi voimakkaasti tilikauden aikana.

Asumispalveluiden ostot ylittyivät 0,77 milj. eurolla, kun Lepolan ja Ylisten yksiköt lopetettiin. Osastojen lakkauttamisesta syntyi säästöjä 0,46 milj. euroa. Asumispalveluissa vuokratyövoiman käyttöön varatut rahat ylittyivät 0,50 milj. eurolla, koska kuntayhtymän yksiköissä on jouduttu käyttämään runsaasti sijaistyövoimaa lakisääteisen mitoituksen takaamiseksi.

Vaikeavammaisten palveluissa vuoden 2021 alkuperäisen talousarvion nettokustannukset ylittyivät noin 0,17 milj. eurolla ja kehitysvammaisten palvelut ylittivät nettokustannukset 0,70 milj. eurolla. Ylitykset johtuvat asiakasmäärän lisääntymisestä ja yksittäisten asiakkaiden kasvaneista palvelutarpeista.

Talouden toteutuminen

Yhtymähallitus on hyväksynyt kokouksessaan 30.9.2020 talousarvion vuodelle 2021 ja taloussuunnitelman vuodelle 2022 ja antanut ne jäsenkuntien valtuustojen käsiteltäväksi. Jäsenkuntien valtuustot ovat käsitelleet ja hyväksyneet asian vuoden 2020 marras- ja joulukuun kokouksissa.

Kuntayhtymän talousarvion 2021 täytäntöönpano-ohjeiden mukaan palveluita määritettäessä tulisi huomioida yhtymähallituksen ohjeistus, joka annettiin vuoden 2021 talousarviota hyväksyttäessä.

"Talousarvioesityksessä esitetty menojen kasvu on edelleen liian korkea jäsenkuntien taloudelliseen kantokykyyn nähden. Kuntien ohjeena oli max 1 %:n kasvu, josta esiys poikkeaa merkittävästi. Toiminnan tehostamista tulee jatkaa määrätietoisesti. Toiminta tulee järjestää hyväksytyn talousarvion määrärahojen puitteissa ja resursseja tulee joustavasti kohdentaa tarpeen mukaan.

Erityisesti lastensuojelun toimintaa ja prosesseja tulee tehostaa, jotta kalliita lastensuojelulaitosten kustannuksia voidaan hillitä.

Menot ovat jatkuvasti kasvaneet toiminnan uudistamispyrkimyksistä huolimatta. Suunterveydenhuollon tasoa ja työnjakoa on syytä tarkistaa."

Esihenkilöiden tulee antaa talouden raportointi yksikkönsä tilanteesta palvelualuejohtajalle neljännesvuosittain. Merkittävistä muutoksista toiminnassa ja/tai taloudessa tulee raportoida välittömästi palvelualuejohtajalle. Palvelualueiden talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen seuranta tulee olla jatkuvaa ja merkittäviin poikkeamiin on puututtava välittömästi. Talousarviomuutokset on esitettävä valtuuston hyväksyttäväksi talousarviovuoden aikana.

Kuntayhtymän valtuusto hyväksyi kokouksessaan 18.9.2021 § 13 määrärahamuutokset jäsenkuntien maksuosuuksiin. Talousarvion 2021 ja kuntalaskutuksen muuttamista muutetun talousarvion 2021 mukaiseksi lokakuusta 2021 alkaen.

Kuntayhtymän vuoden 2021 ulkoiset toimintamenot 53,98 milj. euroa (50,30 milj. €) ovat kasvaneet + 3,7 milj. euroa (+7,3 %) vuodesta 2020. Jäsenkuntien maksuosuus oli yhteensä 47,58 milj. euroa, joista Maskun osuus 18,1 milj. euroa, Mynämäki 19,5 milj. euroa ja Nousiaisten 10,03 milj. euroa. Valtio on korvannut suoraan jäsenkunnille valtionosuuksina ja avustuksina koronan aiheuttamia sote-kustannuksia seuraavasti: Masku 1,2 milj. euroa, Mynämäki 1,1 milj. euroa ja Nousiainen 0,6 milj. euroa.

Toimintakulujen kasvua tulosalueittain ei pysty vertaamaan, koska tulosalueet muuttuivat vuoden 2021 alusta. Kuntayhtymän toimintakulujen kasvu on ollut paljon suurempaa kuin yhtymähallituksen ohjeistus talousarvion laadinnan yhteydessä.

Ulkoiset toimintamenot muodostuivat seuraavasti;

- lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tulosalueen ulkoiset toimintamenot - 9,08 milj. €
- työikäisten palvelujen tulosalueen ulkoiset toimintamenot -15,17 milj. euroa
- ikääntyneiden ja vammaispalvelujen tulosalueen ulkoiset toimintamenot -27,37 milj. euroa
- kuntayhtymän hallinnon ulkoiset toimintamenot – 2,36 milj. euroa

3. Muut havainnot

Lautakunta on tutustunut 4.5.2022 annettuun tilintarkastuskertomukseen.

4. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta pitää erittäin huolestuttavana yleistä kustannustason nousua erityisesti sote-palveluissa ja sitä, että lastensuojelun tarve ja kustannukset kasvavat vuosittain. Viranhaltijoiden ja muiden työntekijöiden vaihtuvuus on ollut edelleen runsasta ja ajoittain on kärsitty merkittävästikin resurssipulasta, mikä luonnollisesti vaikuttaa toimintaan.

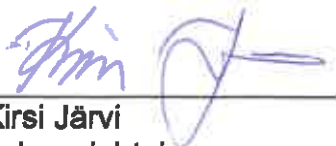
Lautakunnan mielestä nuorten hyvinvointiin pitäisi erityisesti kiinnittää koronapandemiasta johtuen huomiota. Lisäksi ennaltaehkäisytyöhön tulee kiinnittää erityistä huomioita. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että

yhteistyötä eri organisaatioiden viranomaisten kanssa tiivistetään ja entistä suurempi huomio kiinnitettäisiin erityisesti ennaltaehkäisevään toimintaan.

Tarkastuslautakunta toteaa, että perusturvakuntayhtymä Akselin strategian 2019–2021 yhtenä strategisena näkökulmana on toiminnan järjestäminen taloudellisesti ja kustannustehokkaasti niin, että palvelujen laadulliset ja vaikuttavat tavoitteet saavutetaan. Kuntayhtymässä otettiin 1.1.2021 käyttöön uusi viranhaltijaorganisaatio soteuudistuksen ikäkaarimallin mukaisesti. Kuntayhtymän sote-kustannukset vain nousevat, vaikka toiminta pyritään järjestämään kustannustehokkaasti.

5. Allekirjoitukset

Nousiaisissa 4.5.2022

Kirsi Järvi
puheenjohtaja

Jani Kauppila

Pirjo Vahala

Pertti Veräjänkorva
varapuheenjohtaja

Tuula Mattila

Mika Välimaa